

ZESTIG GHURRA'S

Peter Bernaerts van huis Bernaerts

Van schilderijen door oude meesters tot moderne designstukken, elke dag verkopen veilinghuizen kunstwerken en objecten die tot de verbeelding spreken. Artista laat elke maand een veilingmeester aan het woord over iets wat zijn aandacht trok. Door Thomas Buelens / Foto Veilinghuis Bernaerts

↳ Vorige maand bracht **Peter Bernaerts van huis Bernaerts**, gelegen in de schaduw van het Antwerpse Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, een uitzonderlijke verzameling van zestig 'ghurra's' onder de hamer. 'Misschien wel een aparte keuze, maar helemaal verdedigbaar tegenover de klassieke schilderijen of beeldhouwwerken uit het ons vertrouwde Westen', klinkt het.

Wat is een ghurra?

Een ghurra is een houten gebruiksvoorwerp uit Nepal. Een object uit het dagelijks leven, maar met een meditatieve boodschap. Een tijdloos kunstobject, zeg maar.

Hoewel er ook menselijke figuren en dieren afgebeeld zijn op een ghurra, zien de meeste eruit als abstracte sculpturen. Toch gaan alle motieven terug op natuurlijke vormen, zoals de zonnescijf, een lotusbloem, een slang of een fallus. Voor de Nepalezen hebben deze strak gestileerde motieven een religieuze betekenis. De versiering van de karnstok wil hen aanzetten tot meditatie tijdens het werk en legt een verband tussen het karnen van de melk door de mens en het karnen van de oeroceaan door de goden, waaruit volgens een hindoemythe de schepping voortkwam.

De hindoes kennen het concept van een zondvloed, een geweldige chaos in het begin van de schepping. Om opnieuw orde te scheppen, besloten goden en demonen samen de oceaan te karnen om zo de goede dingen van de chaos te scheiden. Zo kwamen onder meer de zon en de sterren uit de oeroceaan voort. Voor die scheppende activiteit is het karnen van de melk, waarbij de vaste deeltjes van de vloeibare gescheiden worden, een metafoor.

De Nepalezen brengen een religieuze boodschap via een object uit het dagelijks leven en maken van een eentonig

karwei – zoals het karnen – een moment van bezinning. De combinatie van geometrische patronen en religieuze symbolen maakt dat de ghurra's vaak bijzonder complex in elkaar zitten. En toch komen de ingewikkelde combinaties van zonnescijf, schildpad, trommel, visgraat en andere motieven telkens weer tot een perfect harmonische vorm. Het is volkskunst van een zeldzaam vernuft en met een betekenis die respect afdwingt.

De onderkant van de ghurra is een ronde vorm met daarin een gat waardoor de karnstok geleid wordt. Deze ronde vorm stelt de zonnescijf (chakra) voor, symbool van Visjnoe, de beschermgod van Nepal. De chakra verwijst ook naar de yoni (▼-symbool), het vrouwelijk geslachtsorgaan en symbool van de oorsprong der schepping. Op de chakra bevindt zich een verticale staaf. Deze lingam (▲-symbool) stelt het mannelijk geslachtsorgaan voor, symbool van de god Shiva en zijn allesdoor-dringende kracht. Uit deze ondeelbare twee-eenheid, mannelijk/vrouwelijk, ontstaat volgens het hindoeïsme elke levensvorm. Rondom de lingamvorm bevinden zich symbolische verwijzingen die betrekking hebben op de vele incarnaties van Visjnoe en Shiva. Boven op de lingamvorm zijn abstracte tekens of figuratieve verbeeldingen uit het dagelijks leven gesneden.

Herkomst

De voormalige eigenaar van de ghurra's, Paul De Smedt, was een wereldautoriteit op het vlak van deze eigenaardige en bekoorlijke 'karnstokhouders'. Hij was niet alleen de auteur van het boek *Divine Support: Ghurras. Wooden Churning-Rod Holders from Nepal* (New Delhi, 2000), maar ook een groot bezieler van de tentoonstelling 'Ghurra's: Goden uit de Himalaya', die in Sint-Niklaas liep in 2004. Hij schreef ook mee aan de catalogus van deze expositie. De prijzen variëren van € 200 tot 500 per stuk. ☑